

શું મુસલમાનોને દીની
સરદારની જરૂર નથી?

Registered on 7/8

શું મુસલમાનોને દીની સરદારની જરૂર નથી?

(મુસ્લામી ભાઈઓએ આ ચોપડી ખાસ વાંચવી
અને બીજાઓને પણ જરૂર વંચાવવી.)

તૈયાર કરી છપાવનાર

પીરસાઈ મદદ હુસૈન
હલી મસ્જીદના પેશા ધર્મામ

તથા

હલી મદરસાના મુદ્રિસ.

મુ. હલી. તાલુકા વાલીઆ, વાયા અંકલેશ્વર.

માહે મોહરમ.

માહે જુન.

[હી. સ. ૧૩૪૭]

પ્રત ૩૦૦૦

[હી. સ. ૧૯૨૮]

કીંમત એક આનો.

૯૪૨૫૦

1928

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ

૧૪૧૬૦

એશિયાના વાલા પીર શાહ કાયમુદ્દીન ખાવા
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ સાહેબની. અનુપમ ક્રિતાબ.

નુરે રોશન.

તસવુફ-અલ્લજ્ઞાન અને સલુકનો એક
અખુટ ખજનો.

હિંદુ મુસ્લિમ જોડાણની એક ઉમદા સાંકળ.

ખુદાને ઓળખવાનું એક ઉત્તમ સાધન.

માંગરોશની ગાદીવાલા પીરઝાદાઓના એક મહાન વડીલ
પીર શાહ કાયમુદ્દીન ખાવા સાહેબની ક્રિતાબ “નુરે રોશન” જે
ફલાનીયતનો ખજનો અને ખુદાના જ્ઞાનનો ભંડાર છે તેમાં દીનની
ઉંડી વાતો અને છુપા ભેદોનો સંગ્રહ છે. તે પીર સાહેબના મરીદો
ઘણીજ સાચવણથી રાખતા હતા અને કામને પણ આપતા નહોતા.
હાલ તે ક્રિતાબ મેળવી તેની ઉપર શરેહ લખી ગુજરાતીમાં બહાર
પાડી છે. હિંદુ અને મુસલમાન બંનેને વાંચક લાયક છે. ખાસ કરી
મદ્દમે ફલાનીના તરસ્યાઓ માટે તે આખે હયાતની ગરજ સારે છે.
છસો અત્રીસ પાનાનું દળદાર પુસ્તક છે. ગ્વેજ કાગળ, સોનેરી નામ
સાથના પાકા પુઠાની કામન પાંચ રૂપીયા અને સાધારણ પુઠાવાળા
પુસ્તકની કામન ત્રણ રૂપીયા પોસ્ટેજ બુદ્ધ- નીચેને સરનામે લખો,

ઝેડીઝર કુલ્લિકાર હરીપુરા-સુરત

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક

૧૪૧૬૦

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ શું મુસલમાનોની દીની

સરદારની ૨૩૨ નંબર ?

વિષય

૫૭ : ૬૨૬

૭૮૬

ઇસ્લામી કોમ માટે દીની સરહારની જરૂર.

હે ઈમાનવાળાઓ ! સખર કરો, અને આપસમાં
સખર-શાંતી કરાવો, અને પાન પાતામાં મેળાપ રાખો,
અને અલ્લાહથી ડરો કે તમારે તમે છુટકારો મેળવો:—
કુરાને શરીફ.

“અલ્લાહની રચી બધા મળીને મજબુત પકડો,
કદી બુદા ન પડે.”--કુરાને શરીફ.

જેણે વીજરાએલા લોકોને એક કરવા પેગંબરો
મોકલી દીન-ઇસ્લામ ખુલાંદ કીધો, તે ખુદાવદે આલમને
સવે હુમ્દ-તારીફ રાખવાર છે. અને હઝરત મોહમ્મદ
(સં. અં. ૦) સાહેબ કે જેમણે ખુદાનો કલમો ચોખુટ રોશન
કરી, લોકોનું સંગઠન કાયમ રાખવા માટે ઉમ્મત પર
ઈમામ કરવો ફર્જ જણાવ્યું તેવા નબીએ કરીમ (સં.
અં. ૧૦) પર લાખો હુદ હાળે.

મુસલમાનો ! આજે આપણા ઉપર સુન્નીઓનો વરસાદ વરસી રહ્યો છે. હીન અને હુન્વાના એહકામો સંતોષકારક રીતે બળવી લાવવા તે ભારે મુશ્કેલ થઈ પડ્યું છે. ઘણા ઇસ્લામી કામોમાં રસ્તી અને કમજોરી આવી ગઈ છે, તેમજ ડેટલાઈ ઇસ્લામી રિવાજો તો તદ્દન નાબુદ થઈ ગયા છે. રજકુર બાબતેથી ભાગ્યેજ કોઈ મુસલમાન ભાઈ અંબાણુ હશે.

આવું થવાનું ઘણું સાત્ર એકજ છે, અને તે મુસલમાનોએ પેતાની ગદ્ગદત્થાં છેડી દીધું છે. તેના પરણામેજ આ આકૃત આવેલી છે આ કામ તે શું ? તે કામ ઇમામત-હીની સરહારીનું છે. ઇસ્લામીઓ પર ઇમામત કાયમ રાખવી, હરેક સમયમાં બાલુખ ઠરેલી છે. હાલના જમાનામાં સંજડનની ઠેર ઠેર બાતો થાય છે, પણ મુસલમાનોનું ખરું સંજડન—ખંધારણુ તો એજ છે કે, તેમણે પોતાનો ઇમામ-સરહાર-પેસ્વા કાયમ કરી લેવો જોઈએ.

ડેટલાઈ અગવળીયાં આર્થ પેપરો ઇસ્લામીઓની લાગણી દુખાય તેવાં લખાણો બહાર પાડે છે, તેમજ મુસલમાનોને ધુરા બતાવવા બદકે મુસલમાનોને ઇસ્લામથી દુર કરવા દરેક કોશીશ કરે છે, તો તો આવા વખતમાં આપણે એક જઘ્થે બની, ઇમામ—સરહારની આગેવાનીમાં મજબુત થઈ જઈએ, તો સામાવાતા આપણને શું કરી શકે તેમ છે ?

હર જમાનામાં ઇસ્લામીઓએ પોતાનો ઇમામ-
પેશ્વા-સરદાર કાયમ રાખવો જોઈએ એવું શરીઅતે પાક
ફરમાવે છે તો આ શરીઅતના હુકમ આગળ દરેક ઇસ્લા
મીએ પોતાની ગરદન લુગાવવી જોઈએ. ઇમામને માટે
અલ્લાહ પાક ફર્માવે છે કે “જો અગો તે લોકોને મુલકમાં
તાકત આપીએ, તો નમાઝ કાયમ રાખે, અને ઝકાત આપે
તથા નેક કામો માટે હુકમ કરે અને ઘુરાં કામ રોકી દે.
(સુરએ હજ.)

વળી ફર્માવ્યું છે કે, જ્યારે તેમણે સખ્ર કરી તો
અમે તેઓમાંથી સરદાર મુકરર કર્યા જે અમારા હુકમોથી
હિદાયત કરતા હતા. (સુરએ સિજદા)

વળી હદીસ શરીફમાં આવ્યું છે કે:-ઇમામ એ
ઢાલ છે. ઇમામ કુરેશ* ખાનદાનનો હોવો જોઈએ. અને
“સહી મુસ્લીમ” તથા “સહી બુખારી”ની હદીસોમાં
તો ફર્માવ્યું છે કે હુન્યામાં જ્યાં સુધી કુરેશ ખાનદાનના
જે માણસ પણ બાકી હોય ત્યાં સુધી તો ઇમામ તમના-
માંથી એટલે “કુરેશ”માંથી ચુંટાવવો જોઈએ.

---

* જે ખાનદાનમાં મહાન હજરત પયગમ્બર (સં અં સં)
તથા તેમના મોટા ચાર અરહામ હતા તે ખાનદાન “કુરેશ”
કહેવાય છે.

ઉપર જણાવેલી આયતો અને હદીસો ઉપરથી ઇમામ -દીની સરદાર નીમવાની જરૂર ખુદ્દી રીતે જણાય છે. આવું જરૂરી અને ઘણું ઉપયોગી કામ ખુદાના ફઝલો કરમથી હાલમાં ગુજરાતમાં કેટલાક ભાઈઓએ શરૂ કરેલું છે એ ઘણું ખુશી થવા જેવું છે. માંગરોલની ગાદીવાલા નામદાર મોલાના સૈયદ પીર મોટામીયાં સાહેબને પેશવા નીમવાના ઘણાં ખર્ચાં ગામોના ઇસ્લામી ભાઈઓએ ઠરાવ કરેલા છે, અને હવે થઈ રહ્યા છે. બેશક ઇસ્લામી ફરમાનો પૈકી આ એક વાહજી કામ સર્વાનુમતે પાસ થાય, તો ઘણું કામ થઈ ગયું એમ સમજવાનું છે. પેશવા નીમવાની શરતો અને હાલના સંજોગો જોતાં નામદાર પીર મોટામીયા સાહેબ દરેક રીતે લાયક છે, જેથી જે ભાઈઓ આ ઇસ્લામી કામ માટે કોશીશ કરે છે, તેનો તેમને નેક બદલો ખુદા જરૂર આપશે.

ઇમામનું બયાન.

ઇસ્લામની મોતેબર કિતાબોથી હર જમાનામાં કોમનો ઇમામ—દીની સરદાર કાયમ કરવાનું સાબીત છે. તે વિષયની કેટલીક મોતેબર દલીલો નીચે જણાવીએ છીએ. આવી રીશન દલીલો જાણ્યા બાદ આ કામ દીન અને દુન્યાને માટે કેટલું ઉપયોગી છે, તે ખુદી રીતે માલુમ

પડશે. આવું નેક કામ ઉપાડી લેવા સર્વે મુસલમાન લાઇઓએ ખાસ કોશીશ કરવાની છે.

“દુરે મુખતાર” (મતબએ કરીમી મુબારકમાં છપા એલી, તે અરબી કિતાબની) પહેલી જલ્દ પૃ. ૮૪ માં બાબુલ્લખામતમાં ફરમાવ્યું છે કે:-ઇમામત બે પ્રકારની છે. (૧) સુબ્હા (નાની) એટલે નમાઝ માટે ઇમામ કાયમ કરવાની. (૨) કુબ્હા (મોટી) તે ટીની અને દુન્યવી કામો માટે ઇમામ કાયમ કરવાની. ઇમામ કાયમ કરવો, એ અહમ્મુલ વાજેબ.ત-ખાસ વાજબ ચીજ છે. અને આ બાબતનું બયાન ઈસ્મુલ કલામ એટલે અકાઇદની કિતાબોમાં વીગતવાર આપેલું છે હજરાત સહાબાએ કિરામ (૨૦ અ૦) સાહેબોએ આ કામ હુજુર (સ૦ અ૦)ને દક્ષ કરતાં પહેલાં અદા કર્યું છે. તેની શર્ત એ છે કે ઇમામ મુસલમાન, આઝાદ, (કોઈની ગુલામીમાં ન હોય તેવા સ્વતંત્ર), મરદ, આકીલ (બુદ્ધીવાળો), બાલેગ (ઉમર લાયક), કાદીર (આમ લોકો ઉપર કુદ્રત-વજન ધરાવનારો) અને કુરેશ કુટુંબના હોવો જોઈએ. (મજકુર કિતાબની આ ઇબારત છે.)

આથી જણાય છે કે સરદાર એ “કુરેશ” કુટુંબનો, સ્વતંત્ર, બુદ્ધીવાળો, ઉમર લાયક, અને વજનદાર હોવો જોઈએ એવું ઇસ્લામનું સાઈ ફરમાન છે. અને તેવાજ કેઇ લાયક સખસની ચુંટણી થવી જોઈએ.

અરબી “ હુરેં મુજ્જાર ” (મતખએ કરીમી) જીલ્લ
બીજી બાબુલ કબામાં પૃષ્ઠ ૮૮ માં ફરમાવ્યું છે કે:—
કાફરોના બેરથી જ્યારે ઇસ્લામનો વાલી—ઇમામ-સર-
હાર શુમ થાય, તો ઇમામ (પેશવા) કાયમ કરવો એ
જરૂરી છે. (આ વાત હુરેં મુજ્જારમાં ફતહુલ દરીર અને શહે
હિદાયા ઉપરથી લીધેલ છે.)

ઉપર પ્રમાણેની બીના “ ગાયતુલ અવતાર, ”
તર્જુમો “ હુરેં મુજ્જાર, ” જીલ્લ પહેલી, બાબુલ ઇમા-
મતમાં પાન ૨૫૪થી૨૫૫ સુધીમાં વિગતવાર જણાવેલી છે.

વળી એજ કિતાબ “ ગાયતુલ અવતાર ” જીલ્લ
ત્રીજી બાબુલ કબાના બયાનમાં પાન ૨૧૮ માં પણ વિગ-
તવાર ઉપરની બીના જણાવી છે.

વળી “ મુદ્દમા અઘ્નુલ હિદાયા ” મુતજીમ હિદા
યાના પાન ૧૪માં પણ આ બીના જણાવેલી છે.

* “ કિતાબ મિફ્તાહુલ ઇમામ ” પૃ. ૬૮ થી ૬૯માં
જણાવ્યું છે, કે

નસબે ઇમામ બર મોમીન ખાસો આમ વજીબસ્ત.
હયે વાજીબ મોમેનો પર અય બિરાદર,
કરે એક પેશવા આપ્ના મુકરર.

૭

માલેગ મહં વો હો ઝોર આંકીલ,

શરીઅત બીચ કામીલ ઝોર આલીલ.

હોવે કુરેશી કોમસે વો,

હયે બચઝ બીચ ઝરૂરત ઝોર કોઇ હો.

ઇન્સાનકી હાજત રવાઇ,

રખે વો દૂર મહંમસે તબાહી.

હર કામમેં વો ઉસ્તવારી,

શરીઅતકે કરે એહકામ બરી.

1. યક દિલ આપસમેં હો મુસલમાં,

રહેં દરૂદી અતાઅત બીચ હર આં.

“ તવગ્રીકુલ અકાઇદ ” દિવાનના પૃ-૨૦માં કર્માબ્યુ
કે-ઇમાનના એહકામ બરી કરવા માટે મુસલમાનોએ
ક જમાના અને દરેક વખતમાં કુરેશ ખાનદાનમાંથી
મ મુકરર કરવો વાજબ છે.

મુસલમાનો ! આ એક ભારે વાજબ કામ છે. વાજબ
ને છોડવું એ ગુનોહ છે, તો ભારે વાજબ કામને છોડવું
દેખીતોજ ભારે ગુનોહ છે. આવી રોશન દલીલો
પા બાદ દરેક મુસલમાન ભાઈએ આ કામ માટે કાળજી
વી વાંજબ છે ગઝાઉદ્દી કિતાબોમાં આ બાબતનો
સે વધુ છે, જેથી તે કિતાબોમાંથી પણ અત્રે ફેલીક

વાત જણાવીએ છીએ. ઇમામ કાયમ કરવો વાજબી છે, એ બાબત ઉપર ઉમ્મતનો એક મત છે. (જુવો અકાઇદ નસ્રી અરબી પૃ-૧૦૬ ૧૬મી લીટી.) હુઝુર (સં અઞ) સાહેબે કર્માવ્યું છે, કે જે કોઈ મરી બંધ અને પોતાના જમાનાના ઇમામને ન ઓળખે, તે બહેલીયતની મોતે મરે છે. (જુવો શર્હ અકાઇદ નસ્રી પૃ-૧૨૦માં લીટી-૨.)

ઇમામ નીમવાના કામને ઉમ્મતે ઘણું જરૂરી બાબતું છે. આપ (સં અઞ)ની વફાત શરીફ બાદ આપ (સં અઞ) ને દફન કરતા પહેલાં આ કામ પહેલું કર્યું છે, અને તેવી રીતે દરેક ઇમામ ગુજરતાં આ કામ અદા કરેલું છે.

આ કામ વાજબી થવાનું બીજું કારણ એ છે, કે શરીઅતના ઘણા ખરા વાજબાત આ કામ ઉપર આધાર રાખે છે. “શર્હ અકાઇદ”ના મુસન્નીફ જણાવે છે કે મુસલમાનોને ઇમામની જરૂર છે, (કારણ) કે તે મુસલમાનોમાં એકકામ ચાલુ કરે, હદ કાયમ કરે, ખુનરેજી બંધ કરે, જથ્થાની તૈયારી કરે, તેમના સદકાત વસુલ કરે, તોફાનીઓને દબાવે, ચોર લોટારાને તાબે કરે, દુશ્મનોને રોકે, જથ્થાને સામાન આપે, જુમ્મા તથા ઇદ કાયમ કરે, લોકોમાં જે ઝઘડા થાય છે તે દુર કરે, હુક સાબીત કરવાની સાક્ષીઓ સાંભળે, જે છોકરાં વાલી વગરના

હોય તેમનો નિકાલ કરાવે. (પૃ ૧૧૦ લીટી ૩ થી ૧૦ સુધી.) આ બધા કામ માટે સરદારની ખાસ જરૂર છે એવું ઇસ્લામ સાફ કહે છે. ઇમામ-સરદાર-પેસ્વા કુરેશ ખાનદાનનો હોવો જોઈએ. કુરેશ સિવાય બીજાને આવો પેસ્વા બનાવવો જાયજ નથી. મહાન હઝરત પયગમ્બર (સં અં) સાહેબે ફરમાવ્યું છે કે:—ઈમામ કુરેશ ખાનદાનનો હોવો જોઈએ. (જુવો શર્હ અકાઈદ નસ્રી પૃ. ૧૧૦ થી ૧૧૧.)

ઈમામ કુરેશ હોવો જોઈએ, “કુરેશ” એક કબીલાનું નામ છે. આપણા પયગંબર (સં અં) તથા તેમના ઘણા અસહાત્રો આ કબીલાના હતા. બીજાને એટલે કે કુરેશ ન હોય તેને ઇમામ બનાવવાથી ગુનેહગાર થવાય છે. તેમજ તેની ઇમામત કબુલ થતી નથી. (જુવો “તેહ-ઝીબુલ અકાઈદ” પૃ. ૧૬૩ છેલ્લી લીટી.)

ઈમામ માસુમ (બુલથી ખાલી) હોવો જોઈએ એવી કાંઈ શરત નથી. (“તેહઝીબુલ અકાઈદ” પૃ. ૧૬૫ ૧૧મી લીટી.) માણસ માત્ર બુલને પાત્ર છે, ગુનોહ માફ કરનાર તે દયાળુ માલીક છે, પણ સુન્નત જમાઅતવાળા આલીમો ફરમાવે છે, કે ઇમામ જાહેરમાં ઇન્સાફી હોવો જોઈએ. આવી બીના “શર્હ અકાઈદ નસ્રી” પૃ. ૧૧૦માં પણ જણાવેલી છે. ઇમામ આખા જમાનાના લોકોથી અફઝલ-શ્રેષ્ઠ હોવાની પણ શરત નથી. (જુવો શર્હ અકાઈદ નસ્રી પૃ. ૧૧૩.)

ઇમામ મુસલમાન, આકીદા, ખાલેગ, આઝાદ, મરફ અને કુરેશ ખાનદાનનો હોવાની શરત છે. (“શર્હ અકાઇદ નસ્રી” પૃ-૧૧૩.)

અબ્દુલ્લાહ ખીન ઉમરથી મુસ્લીમે સ્થિાયત કરી છે, કે મહાન હુઝરત પયગમ્બર (સ૦ અ૦) સાહેબે ફર્માવ્યું કે જે સખસ ઇમામ (દીની સરદાર)ની તાબેદારીથી નીકળી જાય, તે કયામતમાં અલ્લાહ તઆલાને એવી રીતે મળશે, કે તેને સાટે ઇમાનની કોઈ દલીલ રહેશે નહીં. અને જે સખસની ગરદનમાં ઇમામની તાબેદારી નહિ હોય તે બહીલીયત પર મરશે.

અલ્લાહ તઆલાએ જે કામો ફૂર્કે કિફાયા જણાવ્યા છે, તેમાં પેશવા-ઇમામ નીમવા વિષેનું કામ પણ જણાવ્યું છે. જેથી સમજદાર લોકોએ એક આદમીને પોતાનો પેશવા*-રઇસ (સરદાર) બનાવી, દીનના ફાયદા માટે તેની તાબેદારી કરવી વાજબ છે. (તેહઝીબુલ્અકાઇદ.)

મુસલમાનો ! ઉપર હુજબ શરીઅતની રોશન દલીલોથી હુર જમાનામાં ઇમામ-સરદાર કાયમ કરવાનું સાબીત થાય છે. તે હુજબ ગુજરાત જુલ્લાના ઘણા ગામના મુસ્લિમ

---

*દીની પેશવાનો કેટલાક લોકો ભળતો અર્થ કરી બેસે છે, પણ સમજવું જોઇએ કે તેનો અર્થ ફક્ત મસ્જીદની સરદાર કે ધાર્મિક આગેવાન એવોજ થાય છે.

માન લાઈઓએ માંગરોલની ગાદીવાલા નામદાર પીર સૈયદ મોટામીયાં સાહેબને પોતાના પેશવા-સરદાર કાયમ ઠરવાના ઠરાવો કરી પીર સાહેબની સેવામાં તે બાબતની હકીકત રજૂ કરી છે હાલના સંજોગો જોતાં કોમને માટે આ કામ ઘણું જરૂરનું છે. છેવટે નામદાર પીર સાહેબે તે ખીદમત બજાવવા મંજૂર કેરેલ છે એ પણ ઘણું ખુશ થવા જેવું છે. વગર પછાસે કોમની ખીદમત બજાવવા તથા સરદાર તરીકેનું ભારે વજન ઉઠાવવા તૈયાર થવું એ પીર સાહેબની કોમ તરફની લાગણીનો ખુલ્લો નમુનો છે.

પીર સાહેબ મુંબાઈ ઈલાકામાં એક મોટામાં મોટી ગાદીના સંબંધમાં નશીત છે અને તેમને હબરો લોકો માને છે. તેમણે દીની તાલીમ ઉપરાંત અંગ્રેજીમાં પણ બી.એ. સુધી અભ્યાસ કરેલો છે. ચાલુ જમાનાના સરકારી કાયદા અને વહેવારી વાતોથી પણ તેઓ સારી રીતે માહિતગાર છે. કારણ કે તેમણે પ્રથમ વાર વરસ સુધી સચીન રાજ્યના નાયબ દીવાનનો હોદ્દો ભોગવ્યો છે. તેઓ એક સારા લેખક છે એટલું જ નહિ પણ સારા વક્તા પણ છે. સરકારમાં તેમજ બીજે બધે ઠેકાણે તેમનું વજન ઘણું સાફ છે. કોમની તાલીમની બાબતમાં પણ તેઓ ઘણો રસ લે છે તેઓ કેવા ખુદીશાળી અને કાબેલ છે તે તો સઉ કોઈ જાણે છે.

લોકોમાં સલાહ સંપ કરાવવા પણ હમેશાં તેટલીજ કાળજી રાખે છે. ગાદીએ આવ્યા પછી દીવાન પદ છોડી તેઓ દેશની સેવા લગભગ બાર વરસથી બંનવી રહ્યા છે. લોકોના ઇલાજ પણ મફત કરે છે. આ બધા ગુણો ઉપરાંત તેઓ મહાન હઝરત પયગમ્બર સં. ના કુટુંબના એટલે “કુરેશ” ખાનદાનના પણ છે. એટલે ભાઈઓ તેમને પોતાના દીની સરદાર તરીકે પસંદ કરે એ વાસ્તવિક છે. તેમના જેવા તમામ ગુણો ધરાવનારો ધર્મગુરુ આજે જાગ્યેજ મળી આવશે. તોપણ જો ભાઈઓને બીજા કોઈ સમસને સરદાર તરીકે પસંદ કરવો હોય તો પણ વાંધો નથી, કારણ કે એ તો ભાઈઓની મરજીની વાત છે. જામે તેને ભાઈઓ ઉપલી ઇસ્લામી શરતો પ્રમાણે પસંદ કરી શકે છે પણ આ પસંદગી હવે જેમ અને તેમ જલદી થવી જોઈએ. કારણ કે હવે તો ખીલાફત ટુટી જવાથી “ખલીફા” નો હોદ્દો પણ નીકળી ગયો છે. હવે જ્યારે સરદાર કોઈ રહ્યોજ નથી તો પછી ભાઈઓની ફરજ છે કે કોઈની રાહબરી માટે કોઈને પણ સરદાર બનાવી લેવો. પણ યાદ રાખવું જોઈએ કે ઇસ્લામી ફરમાન પ્રમાણે સરદાર એકજ હોવો જોઈએ.

કોમને માટે સરદારની કેટલી બધી જરૂર છે અને તે કોમ કેટલું મહત્વનું છે તે આપણે વજનદાર ઇસ્લામી દલીલો અને આધારથી આમાં આગળ જણાવી ગયા છીએ માટે

આશા છે કે ભાઈઓ જરૂર એને માટે જલદી ધ્યાન પહોંચાડશે. સઉથી પહેલાં આપણી ગુજરાતને આ વાતનો વિચાર સુજ્યો છે એ ઘણું મગરૂર થવા જેવું છે. આ બાબતમાં ગુજરાતનો નંબર સઉથી પહેલો રહેશે.

પોતાના જુના પીર કદાચ હોય તો તેમની ખીજમત કરવા, તેમની સાથે મુલુક કરવા, કે તેમને ઘટતું માન આપવા આથી બાધ કે વાંધો આવે છે એમ સમજવાનું નથી. પીર એ તો અમુક ગામ કે અમુક વર્ગના સવાલ છે, પણ અહીં તો આપણે આખી કોમનું એક મોટું બંધારણ બાંધવાનું છે. અને તેથીજ એક મોટા સરદારની જરૂર છે કે હમેશાં કોમની સાથે રહીને તેની ઉન્નતી-તરક્કીના રસ્તા શોધી શકે, અને તેના હુકો સાચવી શકે.

કેટલાક ભાઈઓને કદાચ આ સરદાર નીમવાની બાબત નવીન દેખાય અને તેથી ઉપર ટપકે જોતાં તેમને તે ખીન જરૂરી જણાય એ બનવા જોગ છે, પણ આવા સરદારની કેટલી બધી જરૂર છે અને તે ઉપર ઇસ્લામે કેટલું જોર દીધેલું છે તે આપણે ઉપર બતાવી ગયા છીએ. હવે ઉપલી શંરીઅતી દલીલો જોવા પછી કોઈ ભાઈ એમ ધારે કે સરદારની જરૂર નથી તો તેણે સમજવું જોઈએ કે જો જરૂર ન હોત તો ઇસ્લામ તેની ઉપર જોર દેત નહિ, અને

ઉપર જે આપણે તે વિશે ઇસલામના ફરમાનો જણાવી ગયા છીએ તે ઉપર બાર દેવામાં આવત નહિ. સરદાર નીમવા માટે આવી ચોકળી દલીલો મોબુદ છે તો પછી જેમને ખુદાએ સમજ આપી છે તે તો આ વાત તરત કબુલ કરી લેવાના છે કારણ કે તેઓ સમજી લેશે કે આને માટે ખાસ મહાન હજરત પયગમ્બર સં નો હુકમ છે. જે વાત મહાન હજરત સં ફરમાવે તે કોમની બેહતરીનીજ છે કારણ કે તેમના કરતાં કોમની વધારે બેહતરી સમજનારો કોઈ હોઈ શકે નહીં. હવે જ્યારે ખુદ હજરતનુંજ એ વિશે ચોકખું ફરમાન છે તો પછી આપણે તે વિશે શંકા લાવવી એ નકામું છે.

હાલ આર્ય સમાજ ગ્રંથોએ હિંદુ ભાઈઓને પોતાની સાથે એક કરવા આખા હિંદુસ્તાન માટે એક “હિંદુ મહા સભા” નામની મોટી સંસ્થા કાયમ કરી છે અને તેની મારફત આખા હિંદના હિંદુઓનું એક મજબુત બંધારણ બાંધવા માંડ્યું છે. તેમણે આ સઉ જમાનાના સંજોગો જોઈને કરવા માંડ્યું છે. આપણે તેમના આડે આવવા માગતા નથી કે તેમના દોષ કહાડવા માગતા નથી. તેઓ ભલે પોતાની મજબુતી કરે. પણ સુસલનાનોએ સમજવું જોઈએ કે તેમને તો આવા બંધારણ માટે ઈસ્લામે બાર દઈને બલામણ કરી છે અને તેને માટે એક

સરદાર પણ દરેક જમાનામાં કાર્યમ કરવા ખાસ તાકીદ કરી છે. ઇસ્લામ એક કામિલ-સંપૂર્ણ ધર્મ છે એટલે તેણે પોતાના અનુયાયીઓ માટે એક પણ વાત બાકી મુકી નથી. હાલમાં બીજાઓ જે વાત સંભોગો જોડેને કરે છે તે તેણે આજથી સાડી તેરસો વરસ ઉપર ચોખ્ખી રીતે બતાવી છે. ઇસ્લામ પહેલાંથી બાણુતો હતો કે તેની જરૂર પડવાની છે એટલે એ વાતનો પણ તેણે પહેલાંથી ખુલાસો કરી દીધેલો છે. હવે તો તેઓ જરા કેશીશ કરી બતાવશે તો તેઓ તરતમાંજ આ મતવનું કામ થઈ ગએલું જશે. આથી ઇસ્લામના એક અગત્યના ફરમાનનું પાલન થશે એટલુંજ નહિ, પણ કોમની પણ જોઈએ તેવી મજબુતી થશે.

આ જમાનો સુધારાની તાલીમ અને નવી રોશનીનો છે. સ્ટીમ અને વીજળીની ઝડપથી દુનિયામાં કામ થઈ રહ્યું છે. નવા નવા કાર્યદા અમલમાં આવે છે, દરેક કોમ આગળ વધવા અને પોત પોતાના હક સાચવવા અમુક આગેવાનોની સરદારીમાં તનતોડ મેહનત કરી રહી છે, તો તેવા વખતમાં આપણે પણ ખાસ વિચાર કરવાની જરૂર છે. x સર-

---

x જે લોકો કામને આગળ વધેલી જોવા માગતા નથી અને અમુક કારણને લીધે તેને અદ્વાનફરીમાં નાખવાનું માને છે તે આ વાતનો વિરોધ કરે એ ઉધાડું છે. આ કામ વાજબ છે અને વાજબનો વિરોધ કરનાર સમ્પત મૂનેહગાર થાય છે.

કાર આપણી વાતો ધ્યાનમાં લેવા અને આપણને ઇન્સાફ આપવા ના કહેતી નથી, પણ આપણી કોમનું કાંઈ બંધારણ નહીં હોવાથી આપણી વાતનું વજન પડતું નથી. આવા સંજોગો હોવાથી એક કાબેલદારની સરદારની ખાસ જરૂર છે. એથીજ કોમનું મહત્વ વધશે અને કોમને તાકત મળશે. કોમ જો એવું બંધારણ બાંધી ઘટતા કાયદા કાનુન ઘડી કામ કરશે તો ધાર્યો હેતુ પાર પાડી શકશે. સ્વરાજની ખરી ચાવી આજ છે. આ તો એક ખાસ કોમી સવાલ છે, કોઈના અંગત લાભની વાત નથી, માટે લાઇઓએ ખાસ વિચાર કરી જલદી કામ કરવાની જરૂર છે. આપ સઉ લાઇઓ સમજી છો અને દરેક વાત બારીકાઈથી જોઈ શકો છો એટલે વધારે કહેવાની જરૂર નથી. ખુદા આપના નેક હાથોથી આ કામ જલદી કરાવે. આમીન.

તૈયાર છે ! જલદી મંગાવો !! તૈયાર છે !!!
મુગલ શહેનશાહતની રજપુત રમણીઓ.

આવું પુસ્તક આજ સુધી ગુજરાતીમાં એકે બહાર પડ્યું નથી

આજકાલ કેટલાક લગતા લોકો હિંદુ મુસલમાનોની એકસંપી તોડી તેમને લડાવી મારવા અનેક પ્રકારના ક્રિસાદ ઉભા કરે છે, પણ તેમણે બાણવું બેઈએ કે બંનેની એકસંપી વિના દેશનું કદી પણ લડવું થવાનું નથી. પહેલાના જમાનામાં આ એકતા કેવી મજબુત હતી અને તેને લીધે કેટલી બધી હિંદુ રાજ કુમારીઓ મુસલમાન બાદશાહોના મહેલોમાં બેગમો બનીને આવી અને તેમ કરી તેમણે પોતાના હિંદુ સગા વડાલાઓને કેટલો બધો લાલ પહોંચાડ્યો તે જો બાણવું હોય તો આ પુસ્તક જરૂર વાંચો. તે વખતના હિંદુ રાજાઓનું નિબાલસપાણું અને ઇસ્લામી બાદશાહોની ઉદારતાનું ખરું ચિત્ર આમાં આબેહુલ દોરવામાં આવ્યું છે. આવું પુસ્તક આ પહેલું જ છે. હાલ મંગાવનાર પાસેથી રૂ. ૧-૦-૦ પોસ્ટેજ જાહે.

તા. ૧૫-૬-૧૯૨૮

સમો-અડીટર-કુલિકાર.

કે. દરીપુરા. મુ. મુરત.

અજમેર શરીફવાલા મહાન જ્વાળ સાહેબની યાદગીરીમાં

ઝુલ્ફિકાર

તામનું ઝુજરાતી માસિક દર મહીને પ્રગટ થાય છે. તેમાં તસવ્યુદ્ધ—સલુક, અહમ્મસાન, યુઝુર્ગોના.—મહાન પુરુષોના ચરિત્રો, અકાયદ, ઇસ્મ (વિદ્યા), ખેતી, વેપાર, હુન્નર કારીગીરી, વિગેરેને લગતા ઉપયોગી વિષયોનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે, ટપાલ અર્થ સાથે વરસ એકનું લવાજમ રૂ. ૩. હિંદુસ્તાનની બહાર માટે રૂ. ૪ નમુનાની કોપી મફત.

લખો—ઝેડીટર “ઝુલ્ફિકાર” માસિક.

રૂ. લડીપુરા-સુરત.

સુરત બરાનપુરી ભાગળ ભાણવાળી પોળમાં આવેલા
શ્રી ‘અંગીકા વિજય’ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં હરગોવિન્દલાલ
હરકોશનલાલે છાપ્યો.

